

Samenwerking akkerbouw en veehouderij in de Achterhoek

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

GLB pilot

“Moderne kringlooplandbouw met een nieuw gebiedsgericht gemengd bedrijf”

Looptijd 2021 – 2023

Pilotleider: Miriam van Meeteren

PAVEx - Achterhoek

Pilots samenwerking Akkerbouw en Veehouderij in Experimenteergebieden

Looptijd 2021 – 2024

Pilotleider: Rianne van Binsbergen

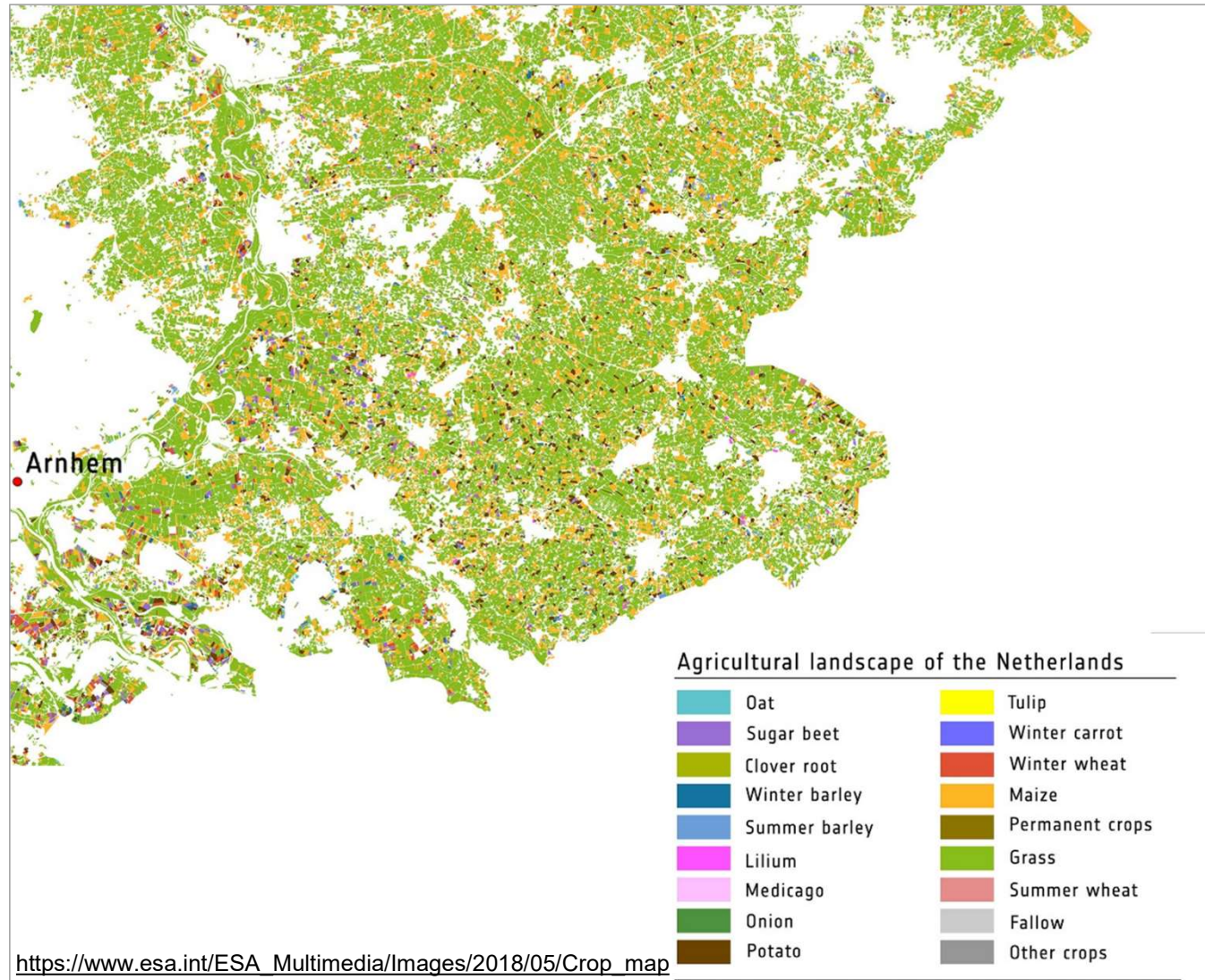

Uitgangssituatie

Veel melkveehouderij

2020 - 90.255 ha

- 69% grasland
  - 50% blijvend grasland
- 19% groenvoedergewassen
- 6% graan
- 1% akkerbouw

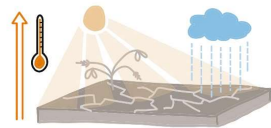
2021

- Start met 21 agrarisch ondernemers: “Boerenklankbordgroep”
  - 10x veehouder
  - 11x akkerbouw/loonwerk
- Brainstormsessies “Toekomstig Achterhoeks bouwplan”
  - 1x met experts
  - 1x met ondernemers

UITDAGINGEN IN KRINGLOOPLANDBOUW

RUIMTE VOOR LANDBOUW?

KLIMAATVERANDERING

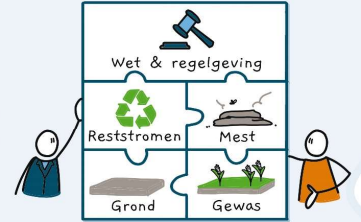

DRAAGVLAK CREËREN

TOEKOMST

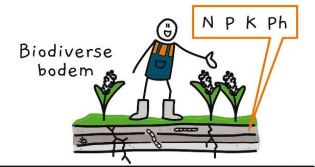
PASSEND VERDIENMODEL

GEMAKKELIJKE LANGDURIGE SAMENWERKING

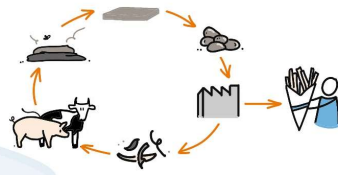
KANSEN IN SAMENWERKING

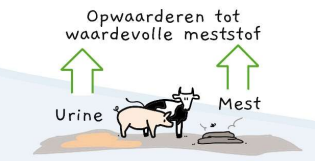
OPTIMALE BODEM CREËREN

OPTIMALE VRUCHTWISSELING

RESTSTROMEN BENUTTEN

MEST BETER BENUTTEN

SAMEN OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIG ACHTERHOEKS BOUWPLAN
 VOORBEELDEN VAN HUIDIGE UITDAGINGEN EN KANSEN IN SAMENWERKING AKKERBOUW EN VEEHOUDERIJ

Eerste helft 2022

Gesprekken met potentiële deelnemers uit de Boerenklankbordgroep

- Gerard Abbink
- Gerard Meuffels
- Mart Wagenvoort

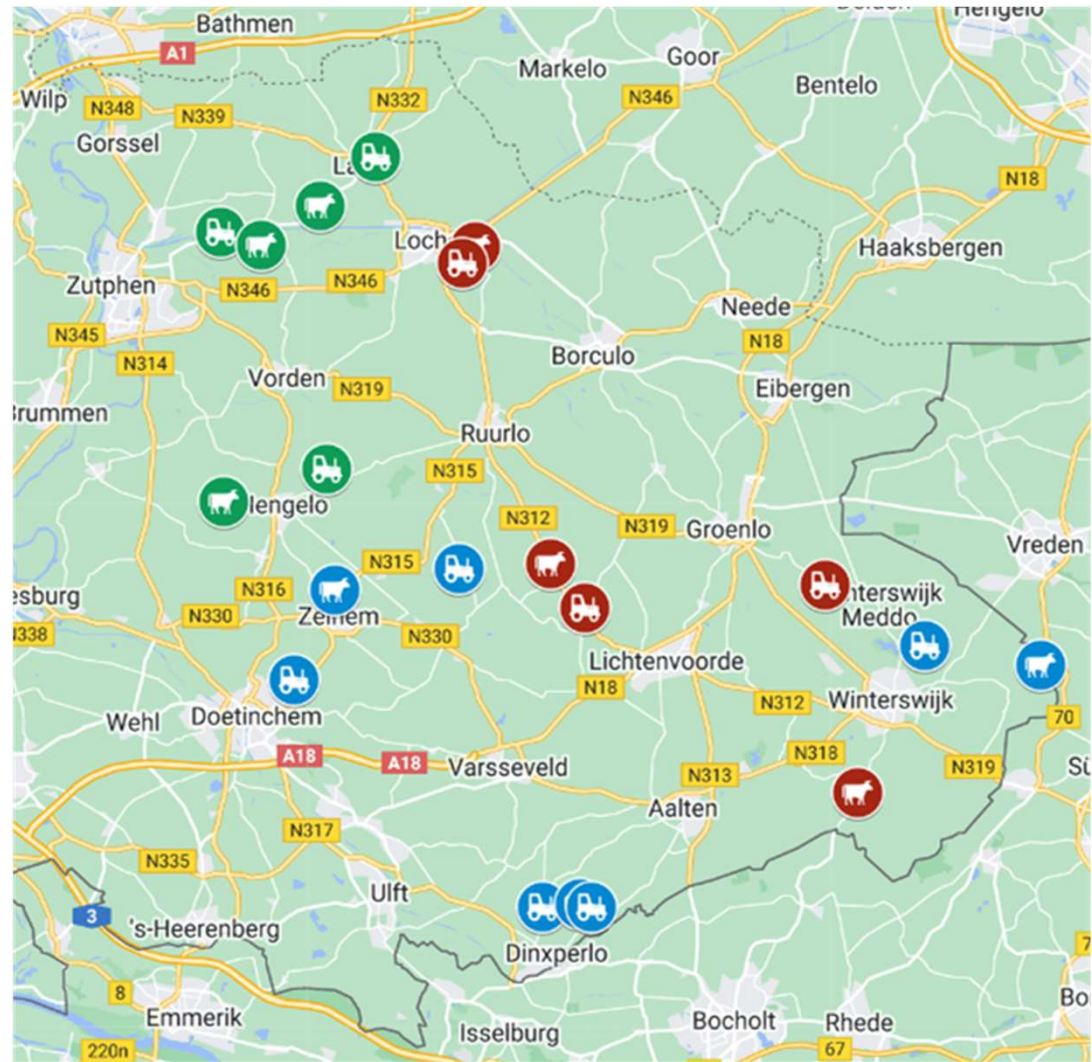
Deelnemers

PAVEx pilot

- Lochem
- Zieuwent
- Winterswijk

GLB pilot

- Almen/Laren
- Hengelo
- Hengelo

Activiteiten 2022

Verkenning praktische duurzame inpassing akkerbouwteelten in de melkveehouderij in de Achterhoek

- Opstellen teeltplannen (incl. mestplaatsing en bemesting)
- Inventariseren kansen en belemmeringen
- Monitoren gebruik: bemesting, gewasbescherming, opbrengst
- Monitoring NitraatResidu, N90

Demonstraties graan & veldbonen malen

Minder import
van voer

Verbeteren
gewasdiversiteit

Ervaringen (1)

Regelgeving is belemmering

- Derogatie; 7^e actieplan nitraat; GLB, bemestingsnormen, etc.
  - Teeltvrije zones door/voor eigenaar of gebruiker?
  - Landbouwwijziging (belastingdienst)
  - Grondgebondenheid?
  - Blijvend grasland vs. klaver/kruidentrijk
  - GLB en de eco-regelingen: voor goud is areaal gebruiksgrond belangrijk

Ervaringen (2)

- Samenwerken is lange termijn
  - Onzekere toekomst maakt dit lastig
- Beschikbaarheid van grond voor samenwerking sterk gestuurd door opbrengst in het voorgaande jaar, bv 2022 droogjaar nu minder grond beschikbaar
- Eerst werken aan een technisch optimaal bouwplan
  - Gezonde grond, gezond gewas (o.a. aaltjes)
- Werken aan optimaal stikstof gebruik en financieel voordeel
  - Meerjarig bemestingsplan (N overdacht door scheurland)
  - NitraatResidu na teelt (N90 meeting)
  - Waarde mestplaatsingsruimte
  - Meeropbrengst vruchtwisseling (vaststellen opbrengst)

Ervaringen (3)

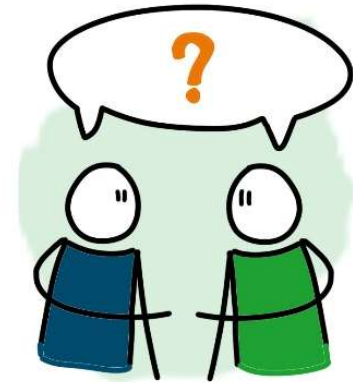
- Ook samenwerking op andere activiteiten (akkerbouwer wordt loonwerker van melkveehouder o.a. teelt van bieten)
- Beschikbaarheid van grondwater voor hoog saldo gewassen
- Via grasland vindt N overdracht plaats. Kan dit verrekend worden?
- Goede mogelijkheden voor klaver en kruiden
- Onderhoud bodemkwaliteit voor eigenaar (OS, pH, P2O5, enz.)

Ervaringen (4)

- Communicatie!
  - Maak duidelijke afspraken. De één wil sneller dan de ander
  - Wees duidelijk over bestaande afspraken met andere partners (andere akkerbouwer of loonwerker)
  - Neem bestaande adviseurs mee in het proces
  - Denk in lange termijn en niet in één jaar

Blijf vragen
stellen

GLB pilot Grondwater- beschermings- gebieden

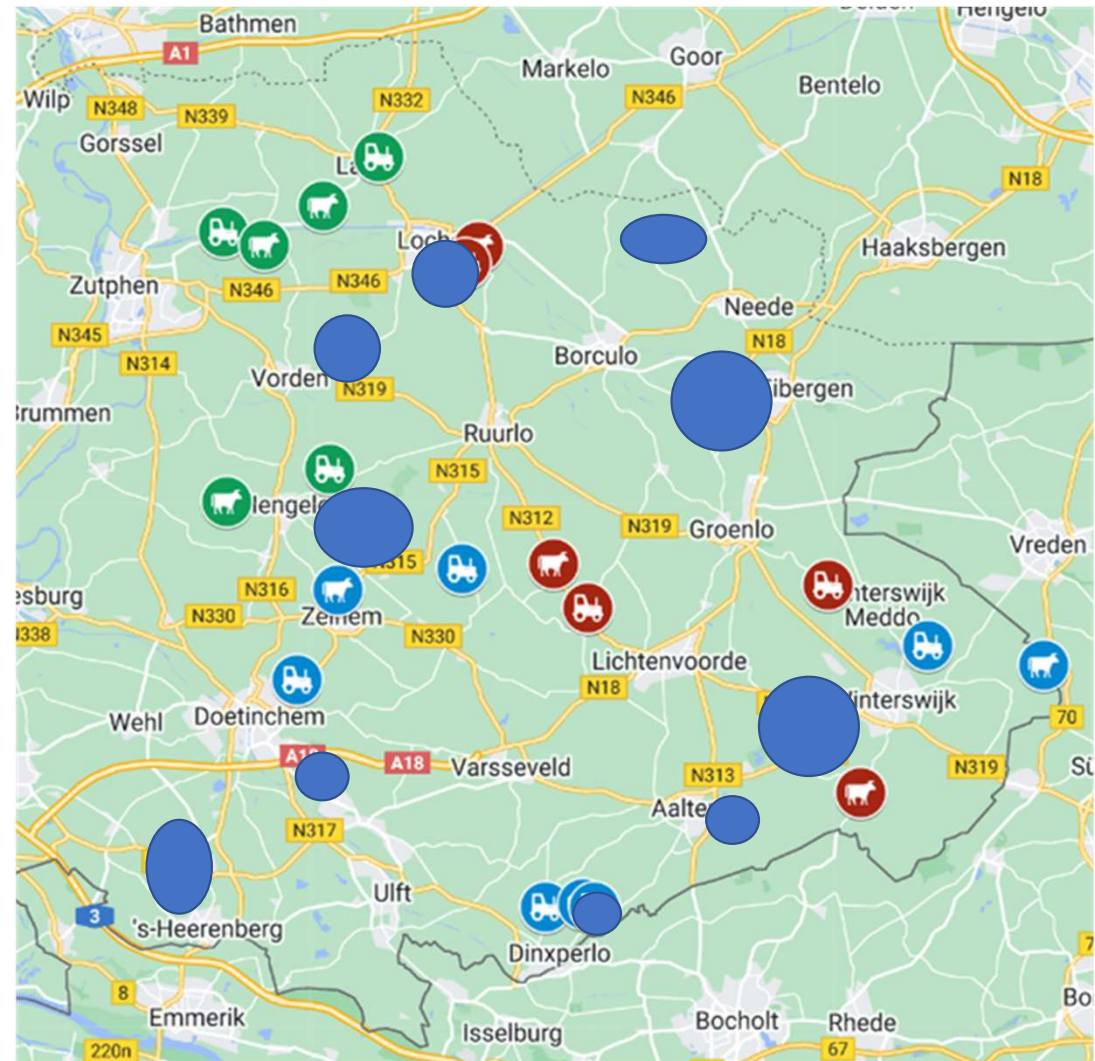

WaterwijsBoeren in de drie
meest kwetsbare gebieden

Gestart met akkerbouw
kennisgroep

Waarde van de samenwerking
besproken

Basis voor de GLB pilot

Gebieds-Kringlooptool

- Inzicht in de water-, stikstof- en koolstofhuishouding op (sub-)perceel, bedrijf en gebiedsniveau voor een periode van 6 jaar
- Koppeling van de Waterwijzer Landbouw en NDICEA
  - Koppeling van landelijke bodemdata BOFEK (2012) en gewassen BRP
  - Grondwaterstanden GLG GHG uit WWL voor de opbrengstberekening
  - Gewas NDICEA , grondbewerking, mest- en gewasgegevens
  - Neerslagdata

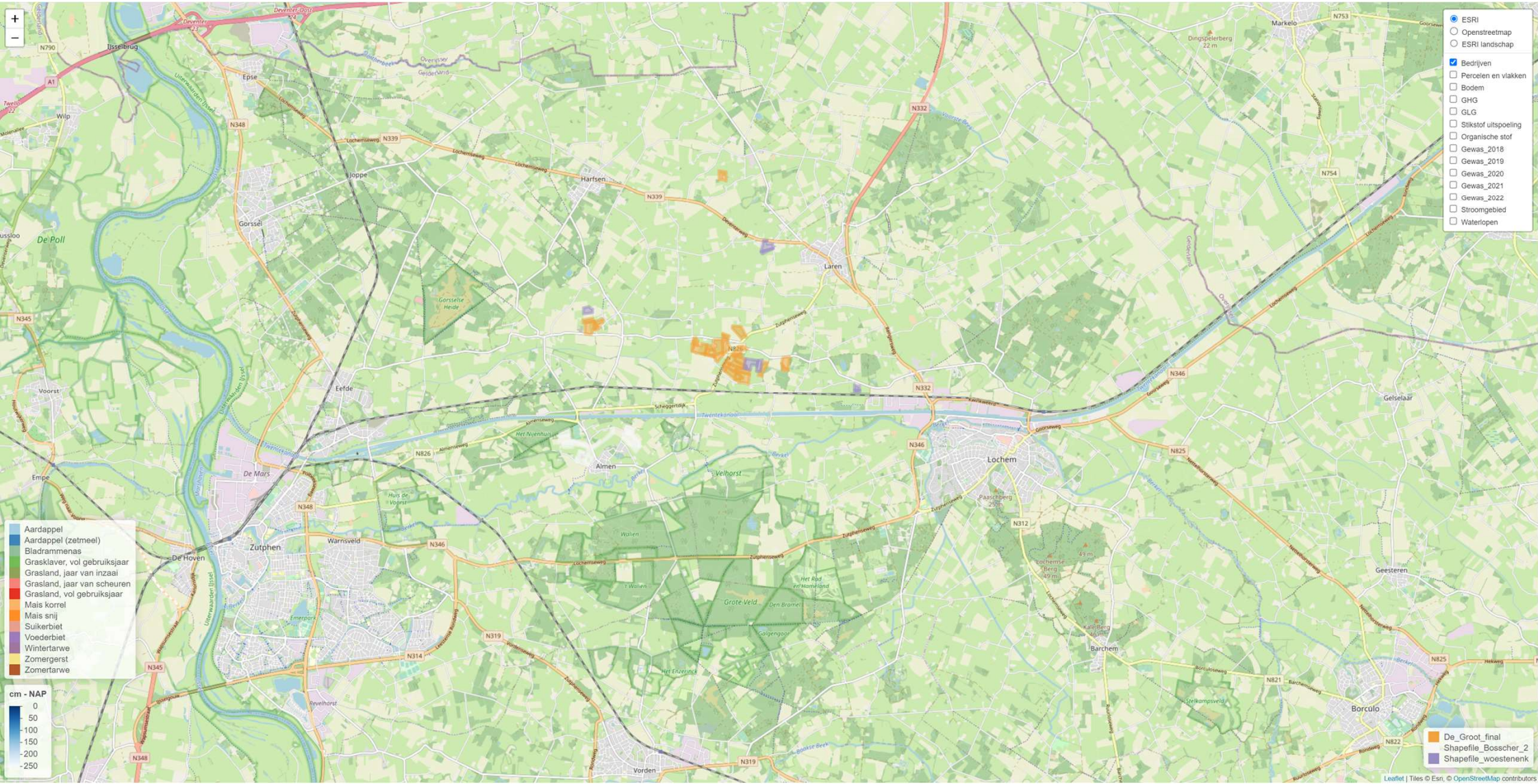

Invoerbestanden per bedrijf

- Shapefile vanuit Akkerweb, locatie
- Excel invoerbestand:
  - Informatie over gewassen in vruchtwisseling: zaai- en oogstdatum en grassnedes
  - Mestgiften
  - Grondbewerking en
  - Bodemgegevens en organische stof % uit bodemmonster

Perceelsnaam (zoals ingevuld in Akkerweb)	Jaartal	Nieuw jaar	Gewasnaam (zie lijst)	Gewasgroenbemester(zie lijst)	Zaaidatum	Zaaidag (0- 365)	grondbewerking (zie lijst)	Beheer (zie lijst)	Eerste snede (als Datum van toepassing, (0- Datum 2de 1ste snede 365))	T v 3
Kelholt Ruurloseweg	2020	1-1-2020	Mais snij		23-4-2020	113	Conventionele grondbewerking			
Kelholt Ruurloseweg	2020	1-1-2020		Italiaans raagras	20-9-2020	263	Conventionele grondbewerking			
Kelholt Ruurloseweg	2021	1-1-2021	Aardappel		25-4-2021	114	Conventionele grondbewerking			
Gomma groot	2020	1-1-2020	Mais snij		23-4-2020	113	Conventionele grondbewerking			
Gomma groot	2020	1-1-2020		Italiaans raagras	20-9-2020	263	Conventionele grondbewerking			
Gomma groot	2021	1-1-2021	Aardappel		25-4-2021	114	Conventionele grondbewerking			
Heideweversweg	2020	1-1-2020	Mais snij		14-5-2020	134	Conventionele grondbewerking			
Heideweversweg	2020	1-1-2020		Italiaans raagras	30-9-2020	273	Conventionele grondbewerking			
Heideweversweg	2021	1-1-2021	Mais snij		8-5-2021	127	Conventionele grondbewerking			
Heideweversweg	2021	1-1-2021		Italiaans raagras	20-9-2021	262	Conventionele grondbewerking			
Tegen over huis	2020	1-1-2020	Mais korrel		8-5-2020	128	Conventionele grondbewerking			
Tegen over huis	2021	1-1-2021	Wintertarwe		8-8-2021	219	Conventionele grondbewerking			
Tegen over huis	2021	1-1-2021		Gele mosterd	24-8-2021	235	Conventionele grondbewerking			
Scharfduik links	2020	1-1-2020	Mais snij		14-5-2020	134	Conventionele grondbewerking			

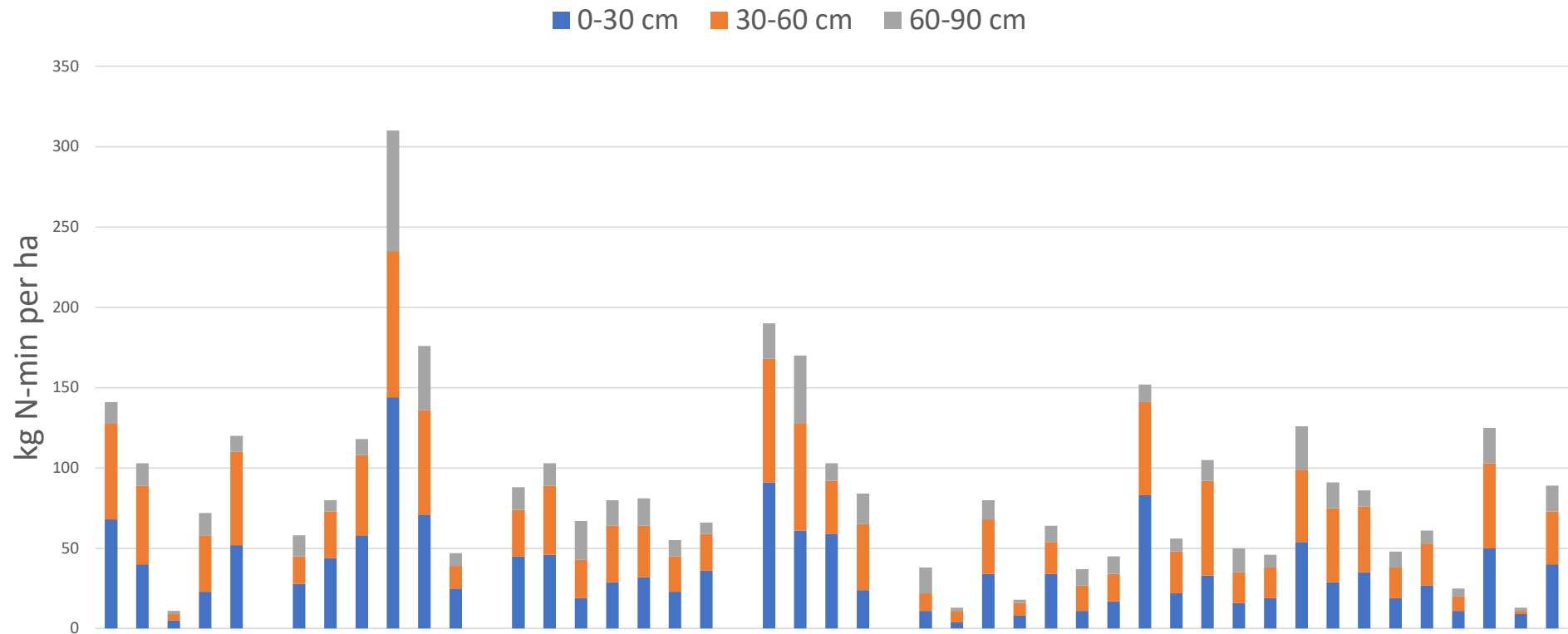
- Aardappel
- Aardappel (zetmeel)
- Bladrammenas
- Grasklaver, vol gebruiksjaar
- Grasland, jaar van inzaai
- Grasland, jaar van scheuren
- Grasland, vol gebruiksjaar
- Mais korrel
- Mais snij
- Suikerbiet
- Voederbiet
- Wintertarwe
- Zomergerst
- Zomertarwe

- ESRI
- Openstreetmap
- ESRI landschap
- Bedrijven
- Perceelen en vlakken
- Bodem
- GHG
- GLG
- Stikstof uitspoeling
- Organische stof
- Gewas_2018
- Gewas_2019
- Gewas_2020
- Gewas_2021
- Gewas_2022
- Stroomgebied
- Waterlopen

- De Groot, final
- Shapefile Boscher_2
- Shapefile woestenenk

Resultaten N-min

Vervolg

- Resultaten tot nu toe met elkaar bespreken
- Bodem centraal
- Nadenken over een bouwplan voor 2023 met een doorkijk naar 2030
- Inzicht in financiële resultaten
- De vormen van samenwerking, duurzame afspraken ook in relatie met gewijzigd beleid GLB, 7de NAP, derogatie etc.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

A rural landscape under a cloudy sky. In the foreground, there are rows of young green plants in dark soil. To the right, two brown and white cows are grazing in a lush green field. In the background, a line of trees and a few buildings are visible.

Goede vruchtwisseling levert
meer op dan blijvend
grasland